

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 30 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o našem kmetskem stanu.

Knez Alojz Lichtenstein je pri zboru kato-
liškega društva na Dunaji 18. maja spregovoril
besede, ki so vredne, da njih premislimo. Rekel
je in dokazoval, kako liberalci naš kmetski stan
spravljajo na nič. V nekoliko letih bodo kmeti v
večjih stiskah, kakor so bili pred l. 1848. kot
podložniki grajšakov. Nekedanji grajšački Salo-
moni so kmeta topli s šibami, a liberalni Roboami
ga trpinčijo s škorpiljoni.

To se kaže povsod, kderkoli zavladajo li-
beralni nauki. Povsod pride zlato tele sedanjih
dni, t. j. denar do oblasti. Denar pa je pod-
oben grudi kopnega snega. Dalej ko se vali, večja
postaja. Sebični denar je po liberalnem gospo-
darstvu gospod v Evropi. Nekateri silovito bo-
gati, druge pa v neusmileno ubožstvo spravlja. V
poslednjih 100 letih je število ubožcev, brezpo-
sestnikov, strahovito narastlo. Na Angleškem, ki
velja liberalcem za prava nebesa na zemlji, k me-
tskega stanu več ni. Poprejšni kmeti so prišli
vsi na nič. Mestni mogotci, liberalni bogatini so
njih pozobali. Kmeti morali so postati hlapeci, te-
žaki in delalci zlasti v fabrikah, kder večasih stra-
hovito revščino pasejo. Liberalni bogatini morajo
sedaj 80 milijonov gold. na leto plačevati ubož-
nine, t. j. dače za uboge. Na Francoskem še
niso tako daleč! Vendar tudi tukaj so kmeti že
sami mali posestniki, kakor pri nas v kozijan-
skem in breškem okraji. Čedalje več njih pride
na boben in se pozgubi med velikim številom —
brezposestnikov in delalcev. Njih posestva ku-
pujejo liberalni denarni mogotci, ter delajo iz njih
latifundije, t. j. velika posestva za — lov, gozdar-
stvo, pašo itd.

Pri nas na Avstrijskem gospodarili liberalizem
še komaj 15 let. Ali že se vidi njegov nesrečni
upljev na kmetski stan.

Poprej je bilo sploh takih ljudi na deželi
največ, ki so bili posestniki. Sedaj pa se teh
število čedalje bolj krči; iz posestnikov postajajo
— težaki, siromaki. Enkrat se po smrti posestni-

kov navadno posestva cenijo previsoko. Nasled-
nik se težko iznebi svojih dolgov. Še bolj ne-
varna je samostalnosti kmetskega stanu: sedaj od
liberalcev na prosto voljo dano barantanje in raz-
kosovanje zemljišč. Večja posestva se trgajo na
kosce (flike), na katerih nobena rodbina dolgo ob-
stati ne more. Večidel se taki kosci zopet pro-
dajo; in kdo kupi? Največkrat kak „mestni gos-
pod“. Poprejšni posestnik pa je težak, viničar,
najemnik. V žalosten zgled in dokaz so nam lahko
Haloze, Slovenske gorice, Bizeljsko. Lepša po-
sestva lezejo zaporedom v roke denarnih mogotcev
po mestih in trgih. Bogati tajci pahajo kmeta do-
mačina iz njegove hiše in zemljišča. Blizo Ma-
ribora je precej velika srenja, ki šteje samo 7
malih domačih posestnikov. Nadalje nam je li-
beralna doba naložila in še vedno nalaga davkov,
kolikor njih še nismo nikdar poprej plačevali. Po-
stave zoper odrtijo so liberalci odpravili in kmeta
brez vse pomoči pred neusmiljenim oderuhom pu-
stili. Kmetski stan je sedaj zadolžen, kakor
še nikoli poprej. Dve tretjini njegovih dohodkov
mu požrejo obresti ali činži. Skoro bo kmetsko
ljudstvo delalo samo za davkarijo in pa za „špar-
kase“. V Galiciji, pa tudi že na Moravskem sta-
vijo judovski podvzetniki (špekulanti) po vasnicah
cele vrste hiše za svoje odrte kmete, ki so po-
stali težaki, siromaki.

Sicer leze vse to še po malem. Ali začetek
je storjen. Knez Lichtenstein ima prav: liberalni
nauki, liberalno gospodarstvo, liberalno postavo-
dajalstvo spravlja kmetski stan na — nič. Na
Angleškem se je to že zgodilo, pri nas pa začelo.
Temu se mora v okom priti! Kajti država brez
trdnega kmetskega stanu je telo brez trdnih kosti.

Cerkvene zadeve.

Pobožnost do Srca Jezusovega obhaja 16.
junija svojo 200 letnico. Kajti na ta dan je Je-
zus Kristus pobožni Margareti Alakok na Fran-
coskem razodel in ukazal čiščenje svojega presve-

tega Srca: Rekel njej je: jaz bodem vsem čestilcem mojega Srca dal obilnih milosti, katerih v svojem stanu potrebujejo. Rodbinam bodem dal ljubezen miru, žalostnim tolažbe, vse njihove podvzetja bodem obilo blagoslovil; vsak bo v mojem Sreci našel varno zavetje v življenji in smrti; grešnik dobi usmilenja, mlačni več gorečnosti, goreči pa več popolnosti. Vsako hišo bodem blagoslovil, kder bo hranjena in češčena podoba mojega Srca. Imena tistih, ki ovo pobožnost širijo ohranim vedno v svojem Sreci. . . . Ova pobožnost se je res začela čudno širiti. Cele rodbine, zavodi, društva, dežele in škofije so se že posvetile temu Srecu. Letos pa bodo sv. Oče 16. junija posvetili Jezusovemu Srecu ves svet, celo katoliško Cerkvo. V ta namen so razposlali do vseh škofov posebno molitev, po kateri se verniki lahko sv. Srecu posvetijo. Naš mil. knezoškof so njo na fare razposlali in ob enem naročili, kako slovesno da se ima 16. juni obhajati.

† Kanonik Jož. Tosi je umrl na Dunaji. Rajnik bil je iz slovenske matere rojen v Svičini blizu Maribora. Bil je izvrsten dijak mariborski, bogoslovec grački, potem kaplan, doktor in profesor bogoslovja v Gradci in je prehitro umrl kot kanonik pri sv. Štefanu na Dunaji, 51 let star. Nja učenost je bila res čudovita. Govoril je slovenski, nemški, laški in latinski. Umil je francoski, greški, hebrejski, sirski, kaldejski in arabski jezik. Steli so ga med najučenejše dogmatikarje ali učenjake v verskih resnicah. Bil je tudi mojster v naroznanskih vednostih, posebno v zvezdoslovji, geologiji in rastlinstvu, vseskozi pa jako ponižen. Zanimal se je tudi za nas Slovence; bil je ud Matice slovenske. Naj počiva v miru!

Pri č. s. uršulinarah v Gradci je za novo prednico izvoljena: č. s. Serafina Lang, rojena v Gradci l. 1827.

Prusko preganjanje sv. Cerkve je letos samo od 1. januarja do 1. maja zadelo 241 mešnikov, 210 mestjanov in 136 vrednikov. Kazen vseh skupaj znaša zapora 55 let 11 mesecev in 6 dni, plateža pa 14.843 fl. Iz tega lahko vsak razvidi, kakov nemir in razdraženost mora že biti na Pruskem. Kajti v enem nedolžno obsojenem je zadetih in razdraženih mnogo drugih sorodnikov, prijateljev in znancev!

Prvi ameriški kardinal, nadškof v Novem York-u: Mak-Kloskej je rojen l. 1810. v Bruklin-u, ki je tedaj bila borna vas. Sedaj pa je tretje mesto v Ameriki. Ni bilo ondi ne mešnika ne cerkve. Sedaj pa ima 1 škofa in 38 cerkev. Tako se množi v Ameriki prebivalstvo in raste sv. kat. Cerkva!

Pomanjkanje duhovnov na Českem bo čedalje bolj občutno. Lani je umrlo 110 duhovnikov, a letos imajo samo 68 bogoslovcev pripravljenih za sv. rede.

Gospodarske stvari.

Pomoček kako nemirnega konja podkovati.

Če hočemo konja, ki je pri podkovanji zelo nemiren in se težko in z nevarnostjo podkovati da, te napake odvaditi, se nasvetuje sledeče ravnanje ž njim. Konju se daje navadna hrana, le voda se mu odtegne. Ko je tako skozi 24 ur žejo trpel, se pelje na prost prostor in pred njega se postavi škaaf poln vode. Zdaj se začne konj rahlo z roko gladiti in poskusiti počasi rahlo nogo potegniti in jo vzdigniti. Konj bode bere-nil ali mahoma se škaaf z vodo izpred njega dalje potegne, dokler zopet miren ne postane. Potem se voda zopet pred njega postavi in se mu pusti, da tudi jeden požirek pije, če se pusti mirno po nogah gladiti. Če po nobeni čeni ne pusti noge vzdigniti, se mu voda ne da in se zopet v hlev zapelje. Od 6 do 6 ur se ovo ravnanje s konjem ponovi in skuša noga vzdigniti. K večemu v treh dneh se tega ne bode več branil. Vendar se mora ostro na to gledati, da mu hlapci med tem časom ne dajo vode.

Ko je jedno kopito okovano, se da konju pol škaafa vode piti. Tudi med podkovanjem je dobro, mu nekaj vode dati, če pa z nogo cuka, se mu voda hitro zopet odtegne.

Konj kmalu spozna, kam vse to meri in le malokdaj bode pri drugem podkovanji treba zopet tako ž njim ravnati, če se je le prvokrat dosledno ž njim postopalo.

Poglavitna stvar je: potrpljenje, lepo ravnanje in trdna roka pri vzdiganji in držanji konjske noge.

Gospodarska dela meseca junija.

V hiši in dvoru. Škedenji in žitnice se morajo dobro osnažiti in prevetriti, zrne premetati, puter se pridno zmeta in iz njega maslo kuha.

V hlevih. Hlevi se morajo marljivo znažiti, gnoj vsak dan izkidati (zavolj zelene klaje), konji in goveja živina večkrat kopati, ovce pa striči. Konec tega meseca se puščajo vrženi prasci za pleme; svinje se o veliki vročini ne smejo ven goniti, treba jih je večkrat kopati, kar jim zelo tekne. Mladi petelini se kopijo in gosem večje perje izpiplje.

Na polji in travniku. Kasni lan in vodena repa se seje, zeljne sadike, ki so izostale, se z drugimi nadomestijo, sladko korenje in krompir se okopava in prahe tretjokrat orjejo. Seno se kosi in na senokoše, kjer je mogoče, brž voda napelje.

V vrtilih in sadovnjakih. Drevesa se cepijo in okulirajo in sicer na vzhodnih in večernih straneh. Presajena drevesa se morajo marljivo zaljevati in živi ploti obrezati. Špangel se od Janževega ne porezuje več. Na vrtu se mora vse marljivo okopati in pleti, gosenice in drugi mrčes zatirati.

V vinogradih in hmeljnikih. Dokler trs cvete, naj se ga nikdo ne dotakne. Ko je ocveto, se začne vez. Hmelj se mora k drogom napeljati in okopati.

V ribnikih. Karpi in klini mečejo ikre. Iz žlemastih ribnikov se žlema izvozi.

V ulnjaku. Zdaj buče najbolj rojijo, toraj se mora na rojenje marljivo paziti in roji ogrepati.

Log in lov. Dreyesnice se morajo dobro varovati, brestovo seme nabirati. Če je kaj posekanega ali polomljenega lesa še ostalo, se mora iz loga izpraviti. Gledati je treba, da gozdni požari ne nastanejo. Ptice roparice in mlade race se streljajo in zanjke nastavljajo.

Ali se ima puter že pri medenji soliti?

V naših krajih večidel te navade nimajo, drugače pa ravnajo na Angleškem, v Holandiji, Nemškem in po drugih severnih krajih. Smo sicer o ti stvari že v jedni prejšnjih številkih nekaj govorili, ker pa je puter ne le za gospodarstvo, ampak tudi v trgovini silno važna stvar, hočemo to stvar še bolj natanko si ogledati. Kakor smo že omenili, se po severnih deželah ves puter od najboljših do zadnje sorte poprek soli, med tem ko se v južnih naših deželah le tisti puter soli, ki je namenjen za to, da se dalj časa hranuje.

Da bodemo pa mogli razsoditi, ktero ravnaje je koristnejše, pogledjmo, kako sol na puter deluje.

Po soljenji se teža že napravljenemu putru nič ne poveča; kajti po soljenji se putru, kterega je treba dobro pregnjesti, toliko vode odvzame, kolikor soli se mu je pridjalo.

Iz tega sledi, da ima soljen in nesoljen puter pri sicer enakih snovih in enakem medenji blizo jednako veliko meščobe v sebi, kakor to preiskave učenih možev kažejo.

Tekočina, ki se po soljenji iz putra izgnjete, pa obstoji iz vode, sirovine in mlečnega sladkora in nekoliko pridjane soli. Sirovina in mlečni sladkor ste pa tisti snovi, ki v navzočnosti vode razkrojitev putra, t. j. žoltanost njegovo najbolj podpirajo. Na tem spoznanji leži kuhanje masla, kjer se meščoba vse navzoče vode, sirovine in mlečnega cukra oprosti.

Po soljenji se putra res nekoliko manj napravi, ker se vse nemastne snovi izločijo, ali s tem pa postane toliko bolj trpežen, posebno tudi že zaradi tega, ker v njem ostala sol daljo razkrojitev zabranuje.

Ker se pa skoraj vsa jedila, h katerim se puter pri kuhanji jemlje, tudi solijo in večidel ljudi, ki puter sirov zauživajo, ga tudi solijo, zato taka navada naših krajev, puter ne soliti, ni prava in dobra, posebno tudi zaradi tega ne, ker se sol, če se puter že pri narejanji soli, tudi bolj jednako merno po celem putru razdeli. V toplejših krajih se vrh tega puter še bolj težko hrani, kakor v hladnejših severnih.

Pa tudi za tistega, ki puter zmeta, je soljenje brz pri narejanji putra koristno, ker se po pridjani soli smetena rajši zmede, ker sol v mleku sirovino od meščobe ločiti pomaga. Soljen puter se pusti nekoliko časa stati in potem se še le pregnjete, kar vse nepotrebne in putru kvarne delke bolj popolno odpravi.

Konoplje se s soljo z velikim haskom gnijajo. Na oral se jemlje 30 funtov soli. Pridela

se več konopelj posebno pa se ta strošek poplača po veliko tanjšem in lepšem predivu.

Tržne novosti. Zrnje sedaj v ceni sploh stoji, ali celo pada, posebno ječmen, oves, turšica, tudi krompir in slama ležeta na nižje. Vse se zanaša na dobro letino. Pšenica velja v Peštu 3 fl. 90, na Dunaji 4 fl. 10 kr. v Varaždinu 4 fl. 30, v Mariboru 4 fl. 40, v Celovci 5 fl. v Ljubljani 5 fl. 10, v Šoštanji 5 fl. 20, v Mahrenbergu 5 fl. 50 kr. Repno seme je v ceni poskočilo, ker bolhe na Ogerskem in Hrvatskem repico ali ogršico hudo pokončavajo. — Striženje ovčje volne se ravno koncu bliža, zato še nima trdne cene. Plačuje se po 160 fl. Živina, posebno goveja pridobiva na ceni. Vino pa popolnem stoji. V Mariboru se lansko vino za 80 fl. štartinjak le težko proda. Obetajo že samo 60 in 70 fl.

Na Bizeljskem pa, kakor slišimo, ga plačujejo po 100 fl. Kolje postaja čedalje bolj drago, 10—12 fl. tisoč. Drva mariborski spekulantji sedaj marljivo kupujejo po nizki ceni, da bodo poznej drago prodajali.

Sejmovi do 13. junija. 4. junija v Mariboru — 7. junija v Jurjevem kloštru, v Mariboru (živinsk), v Brezicah. — 8. junija pri sv. Martinu nad Slov. Gradcem, pri št. Miklauži na polji (Pri Sotli). — 9. junija v Pilštanji, in na Laškem. — 10. junija pri sv. Primoži pri Celji. — 13. junija na Blanci pri Sevnici.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Občni zbor banke „Slovenije“.) K občnem zboru zbralo se je danes v čitalnični dvorani 18 delničarjev, ki so zastopali 481 glasov. Trgovinsko poročilo poveda, da je vsled sklepa izvanrednega občnega zbora 17. avgusta pr. l. 15 % na vsako delnico doplačati, na 2337 delnic doplačalo, 1356 delnic pa je opravični svet moral kljub več dovoljenih vplačilnih obrokov neveljavnih spoznati. Škod se je v pretečenem letu plačalo 243. Račun kaže po kaduciranih delnicah še 278 fl. 28 kr. dobička. Opravični svet naznanja da kupona za to leto plačati ne bode mogel. Vendar pa na dobrem obstanu našega domačega zavoda sedaj več dvomiti ne smemo; posebno, ker se je nadjati, da vsi gg. delničarji bodo še z naprej naš zavod z vso svojo moralično močjo podpirali.

Za predsednika bil je soglasno izvoljen g. Miha Starè, grajščak v Mengšu, v opravični svet pa po odstopu nekterih gospodov ti-le gg. Andrej Jeglič, Peter Kozler, Valent Krišper, Fr. Potočnik, K. Rudež, dr. Poklukar, Peter Grasselli, Hugo Turk, Jože Zenari, za namestnike: Primož Ribničkar, J. Matevže, Pavel Skale, Drag. Florjan, za pregledovalce: Drag. Žagar, Luka Robič in

Janez Vičič in njih namestnike Jožef Lozar in Ant. Verhunc, sami možje, od katerih se sploh trdi, da so za ta posel najsposobniši.

Opravljeni svet se je že o tem pogovarjal, da se bo na to gledalo, kako bi se uni delničarji odškodovali, katerih delnice so se neveljavne spoznale, ker se trdno upa, da se banka v kratkem na trdne noge postavi. Po g. Kan. Urhu se je stavil predlog, da se prihodnemu občenemu zboru prepušča, kako se ima eventuelni dobiček obrniti, da se bo vsem ustrezalo in se bodo v tem smislu pravila spremenila. — Vidi se, da zdajšnji voditelji imajo resnično voljo pošteno in vsem na korist se žrtvovati. Ako bodo še naši agenti pošteno delovali in naši prijatelji domačega zavoda ne zapustili, smemo se res nadjati, da ta naš zavod v kratkem krepak postane, kakor tudi gosp. dr. Janez Bleiweis to izgovarja, ki zaupnico predlaga zdajšnjemu vodstvu banke s tem, da soglasno predloženi račun potrdi, kar se je zgodilo. —

Iz Slatine. (Opazka za stran dopisa v št. 21. „Sl. Gosp.) Ko sem bral v zadnjem „Gosp.“ omilovanje svojih sosedov in poročevalca, da se nauk za kmete v Ogrizekovi hiši ni delil v Sloveščini — me je sililo na smeh in sem si mislil samo: v Ogrizekovi hiši? Hvala Bogu tako daleč še nismo prišli! Saj se poznamo. Luca pozna nas kmete, ki ne trobimo v njegov rog, in mi poznamo Luceta, in vemo, da raje proda funt telefine po 10 kr., preden kaj slovenskega dopusti v svoji hiši. No pa tudi grof Gundaker nebi tega odpuštil, katerega je volil za držav. poslanca. Luca namreč še tega greha ni storil, da bi bil kedaj volil Hermana in to zato ne, ker Herman baje Slovence ljubi; zato je Luca tudi kaj pisano gledal prejšnjega kaplana g. Antona, ki so nam kmetom radi kaj po slovenski povedali, česar še se hvaležno spominjamo; ravno drugače kakor je Luca učil. Včasih smo bogali Luceta, ter smo nemškutarili, včasih pa g. Antona in bili smo Slovenci. Pri zadnjih volitvah za držav. poslanca smo se držali g. Antona. Sedeli smo skupaj na dan volitve pri Lucetu, ter se spogovorili, da čemo z Lucetom potegniti. G. Anton so nas pa vse skupaj dobro poznali, ter na vse jutro prišli Luceta obiskat in potem šli z nami v Rogatec. Brez g. Antona, Mikuša in Žurmana — slava trojim možjem! — bi nas Luca gotovo bil opeharil z Gundakerjem. Luca z nami slovenski baranta, kedar je pa Bürgermeister, takrat pa le po nemški! Da ga le veseli nemškutarija! Ti pa ljubi sosed ne terjaj slovenskega uka v njegovi hiši in se ne jezi, če tuje z nami nočejo po domače govoriti. Saj so tuje — tuje in večjidel dobri prusaki. Bolj jezljivo je, če se domačin tuje dela! Pa brez zamere Luca! Saj sva si drugače dobra!

Od sv. Roka na Sotli. (Farovž pogorel). Tukaj ob virih Sotle, kjer je dolina ozka, stoji na desni strani na Štajerskem farna cerkva sv. Roka s farovžem na strmem bregu. V dolini na levi

strani Sotle na Hrvatskem pa je grajšina grofa Emilija Palfy-ja.

Pri grajšini je kapela sv. Joana Nepomučana. God tega svetnika obhajamo vsako leto slovesno. Letos na binkoštni ponedeljek je fajmošter sv. Roka svoje farmane v procesiji tje sprevajal in opravil rano službo božjo. Ko župnik domov pride, najde streho svojega farovža v ognji. Ves je pogorel. Zavarovano ni bilo nič. Škoda se ceni na 2000 fl. Ker je fara majhna in večjidel malo premožna bo jako težko šlo s stavljenjem novega farovža.

Maribor. (Varujte se goljufnih igralcev.) Že večkrat je „Slov. Gosp.“ svaril pred goljufivimi igralci, ki se po Mariboru in okolici potepajo, in kogar v svoje mreže vjamejo, tega ogulijo: pa vse zastonj. Te dni so v neki krčmi pri sv. Jožefu zopet nekega posestnika iz Kaple, g. P. domu gredočega vjeli, ter mu 70 gold. izpulili. Goljuf je na mizo položil 3 orehove luščine, v eno je djal malo krogeljico, potem obrnil, nekoliko pomešal in dal staviti, v kateri bi bila krogeljica. G. P. je stavil 2 gold. in je dvakrat zadel; zdaj po nagovarjanji okoljstojječih stavi viši znesek, in zgubi, ravno tako drugokrat in take naprej, dokler ni šlo 70 gold. po vodi. Prepozno je spoznal, da ima z goljufi opraviti, in ko je protil, da jih bo pri gosposki zatožil, so se mu smejali, ter ga strašili, da, če to stori, bo za 20 gold. kaznovan, ker je za visok denar igral. Goljufi so se smejali, on pa se je solzil in šel žalosten na svoj dom. Naj bo vsak previden, kdor ima v Mariboru kaj opraviti, da mu goljufivi igralci žepa ne izpraznijo.

Iz Terbovlj. (Strelna ubila.) Sredo pred Telovim je na visokem Rečkem polji nad južno železnico v Trbovljskej fari huda ura 19letnega hlapca na mah ubila, ko je k vlaki gonil. Gospodar Urlep bil je ravno par sežnjev za brano zaostal, deževnici z nogo pot odkazovat. To ga je smrti rešilo. Samo le omamilo ga je. Tudi vola padeta ter omamljena se dolgo valjata, pa izbrihtata se zopet, ter drug za drugim vsak svoj kos jarma domu privlečeta. Fanta je udarilo vrh desne rame in ga grdo zmlelo. Nagle in neprevidene smrti varuj nas o Gospod!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kranjski deželni zbor je v svoji poslednji seji sklenil izdati slovar, v katerem bi bile iztolmačene besede hrvatske in slovenske. Potem je zahteval, da se naj šole bolje nadzorujejo, kakor se je to dosedaj godilo. Ob enem je močno ugovarjal temu, da vlada sloveščino zatiruje in paha iz gimnazij, iz realk in iz učiteljskih pripravnic.

Gališki zbor je osnoval ostro postavo zoper pijančevanje. Nespametni Rusini prosijo iz samega sovraštva do bratov Poljakov za večjo ponemčevanje. Vsakdo čuti, da imamo na vse

strani hude sovražnike, zlasti Pruse. Zato nas veseli, kedar slišimo, da se za našo vojno kaj srečnega zgodi. Tako tudi sedaj, ko slišimo, da je cesarski major Uhacij izumil in vlti dal nove kanone, ki so po 1500 silovitih strelih še popolnem nepoškodovani. Ali to našim liberalnim pisacem ni po volji. Vedno nam godijo, naj si damo na Pruskem za dragi denar napraviti Krupovih kanonov. Tako, denar bi naj Prusom vphali, in vrh tega še se batí imeli, da nam njih še Prusi kde naglo ne poberejo? Te dni so močno reko Donavo potegnili bliže mesta Dunaja, ker so njej pripravili više 7000 sežnjev dolgo novo strugo; kar je stalo veliko milijonov fl. in 5 let dela.

Na Ogerskem se je začelo volilno gibanje. Minister Tisza se je že oglašil za poslanca v Debreczina, mesto Eperies pa namisli potegniti s Senyeom. Tega moža konservativna stranka je osnovala nov list: Kelet Nepe (narod vzhoda). Romuni so imeli na Erdeljskem shod in sklenili, da ne volijo. Naj Madžar razsaja, dokler se sam ne pogubi in potopi — v presilnih dačah in gospodarskem neredu.

V hrvatskem saboru je dr. Makanec hudo napadel bana i hrvatskega ministra; uni mu je le sluga, ta pa listonoša madžarskega ministra. Nobeden mu ne varuje dovolj samostalnosti hrvatske dežele.

Vnanje države. Nemškega cesarja zaporedom obiskujejo vsi sosedni kralji in kraljiči, ker se ga bojijo. Ravno sedaj je pri njem švedski kralj s kraljico vred. Da vsled tega Prusom greben raste, to vsakdo lahko veruje. So pa tudi že hudi, zakaj se kuja belgijski in danski kralj, da ne pride v Berlin.

Franzozí se v svojem državnem zboru zopet kregajo, deželi pa nove dače nalagajo. Ravno sedaj so vrgli večji davek na sol. Lahí sicer pred celim svetom trdijo, da se od Prusov ne dajo zoper sv. Cerkev ščuvati. Vendar v djanji drugače ravnajo. Zaprli so te dni palermškega nadškofa. Karlisti močno napredujejo. Imajo že četverno armado. Te dni so na 3 krajih zmagali in poveljnika sovražnega brodovja usmrtili in več ladij potopili. Črez leta dni bo Don Karlos gospod vse Španije.

V mali Aziji na Turškem bil je strahovit potres. Više 2000 ljudi je ubitih.

Za poduk in kratek čas.

Novocelje.

S. Med gradovi na slovenskem Štajeru zavzema v vsakem obziru častno mesto grajšina Novocelje. Krasno grajsko poslopje je lepe spodnje savinske doline najlepši kinč. Nje posestniki, pa, če tudi ne slovenske krvi, so bili večidel udani ali vsaj ne nasprotniki našemu narodu. Sedanji posestnik, za vse dobro vneti, knez Léon Salm,

ima velike zasluge za ustanovljenje banke Slovenije, ktorej je predsednik; njegova sina princa Alfred in Juri, sta bila med prvimi udi katol. tiskovnega društva in kar je za našo slovstveno zgodovino jako zanimivo v novoceljski grajšini je l. 1848 narodni duh prešinil ter vzbudil prvo slovensko pevkinjo in pisateljico Franciško Hausman. —

Novocelje ti je pozidano na levi strani velike ceste, ako greš iz Celja v Ljubljano in sicer $1\frac{3}{4}$ ure od Celja in $\frac{1}{4}$ ure pred Žalcem. Grajšini nasproti na desni strani tik ceste stoji velik kamnat križ, ki se daleč na okrog vidi. Podlaga križu je velik štirioglat marmor do 200 centov težak z nemškim napisom: K božji časti postavila grajšina novoceljska leta 1842. — Na njem stoji križ iz črnega marmora z lepo pozlačenjo podobno Izveličarjevo. Visok je ta križ 35 črevljev. — Na levi strani ceste pred vhomom v drevored, ki pelja h grajšini, so odprta iz kamna umetno izsekana vrata, pred katerimi kamene klopi trudne potnike vabijo k počitku. Skozi ta vrata po 200 sežnjev dolgem drevoredu prideš do velikih grajskih vrat. Tu še le poprej nekoliko z drevoredi zakrito poslopje vidiš v njegovi veličastni lepoti. Grad je štirioglato poslopje, 120 stopinj dolgo in 40 stopinj široke, postavljeno v lepem novitaljskem slogu po načrtu cesarskega grada Schönbrunn pri Dunaji. Postavil ga je Anton grof Gaisruk med leti 1754—1760, blizo razpadlega grada Brumberga. Zato še ljudstvo zdaj Novocelje tako imenuje. Pravljica pripoveduje, da so streho starega celjskega gradu na Novocelje postavili, kar ni res, pač pa so menda kamenja od ondot dobivali.

Kakor na straži stojita pred grajskimi vrati na visokih kamenih stebrih Samson in Herkulj, mojsterski podobi preteklega veka. Velika vrata, skozi ktera se le vozi, so slogu primerno krasno izdelana. Nad njimi visi pozlačen grb Gaisrukov. Na vsaki strani pa so manjša vrata, skozi ktera ljudje navadno hodijo. Velika lopa je vratom primerno po štirih kamenih stebrih v 3 dele razdeljena. Ako prideš skozi vrata v grad, vidiš na desno veliko obednico, na levo pa lepo grajsko kapelico. Plak v kapeli je iz belega in rdečega marmora lično sestavljen; stene so z zlatim lepoticjem ozaljšane, strop pa je z imenitnimi podobami na presno zmalan. — Pod zemljo ste dve lepi kleti v kterih je prostora za 52 štrtinjakov vina. — V prvem nadstropji je mnogo manjših sob, ki so se nekda j rabile za pisarne in za stanovanje uradnikov. V drugem nadstropji zasluži pred vsem omenjena biti velikanska dvorana, ki je 27 črevljev visoka ter sega skozi tretje nadstropje in še pod strebo. Plak je tudi tukaj z raznobrojnimi kamenimi ploščicami lično sestavljen, ki so z marmornatim prahom ometane. Obokov strop je malan z umetnimi podobami, n. pr. cesarica Marija Terezija od vilinskih duhov obdana daja grofu

Gaisruku njegove pravice, ključke komorske, časti in grb. Skozi stranska vrata prideš iz te dvorane na balkon nad velikimi vrati. Iz tega balkona se ti razgrinja čaroben razgled po celi savinski dolini in po prijaznih bližnjih hribih. — Na obeh straneh dvorane še je cela vrsta sob, napoljenih s kraljevskim pohištvom. Omenimo samo tako imenovano kitajsko, potem, grofovsko in pomorsko sobo. Slednja se tako imenuje, ker so na preprogah po steni namalane luke jadranskega morja. V 3. nadstropji je tudi množina sob, pa manjših. Tukaj je tudi grajsko gledališče.

Dragocenih stopnjic, ki vse 3 nadstropja vežejo, ne smemo prezreti. Kajti zraven lepo spletenega železnega omrežja, nabajajo se v ležeči legi na vsakem konci stopnjic po 2 kamnati podobni v človeški velikosti. Predstavljajo paganske vile in rojenice. Tudi te podobe so delo mojsterskih rok. — Na vzhodni strani grajšine, brž ko ne na torišči starega Brumberga, stoji veliko gospodarsko poslopje. Na zahodni strani ima vhod v obokan s kamnatimi stebri podprt konjski hlev, v katerem ima 12 konj prostora. Od severne strani je vhod skozi dvojna vrata v obokan in tudi s stebri podprt hlev za 20 krav, in v drugi temu čisto enak hlev za 40 volov. Nad hlevi je razun različnih shramb, jako lepa žitnica. Opaziti je vredno da je to poslopje okolj in okolj s kamnom podzidano in da so vsi podboji pri vratih in oknih tudi iz kamna. H grajšini še spada dobro vredjena sušilnica za hmelj, drevarnica, ledenica, hram za družino in kozole.

K. Pravi odgovor. V životopisu P. Smeta iz jezuit. reda, slavnega misijonarja v severni Ameriki se bere sledeče.

P. Smet jezdi nekega dne do oddaljene postaje, da bi se pri obilnih svojih misijonarskih opravilih na parobrodu prepeljati dal. Ker je pa konj, ktere ga jezdi, že star in slaboten bil, mu na daljnem potu opeša in krepne. Misijonar odveže sedlo, ga na ramo zadene in gre pešice dalje. Ko pa pride s sedlom na rami do zaželjene štacije, ga popotniki čakajoči na parobrod, z glasnim zasmehom sprejmejo. P. Smet pa mirno odloživši sedlo v kot se vsede k mizi, da bi pri poliči piva otrujene ude okrepčal.

Vse zabavljuje prenaša tiho. Naposled se mu bliža krivoversk pridgar, t. j. pridgar takih, ki so od prave vere od p a d l i, in priliznjeno vpraša: Oče misijonar, kako pa to, da Vi sedlo nosite? Misijonar odgovori: zato ker je prejšnji nositelj krepnil. Oho — pravi pridgar, ali ste mu dali pred smrtjo tudi poslednje olje? — Ne — odgovori O. Smet. — To bi bila Vaša dolžnost. — Kajti ravno kar pred smrtjo je mrhasti konj od padnik postal. Pridgar je nos pobesil in — šel.

Razne stvari.

(*Grof Ferdinand Brandis*) v Mariboru je postal komander papeževga reda sv. Gregorija in telegrafov predstojnik g. Kralj je dobil vitežki križec istega reda. Blagi grof je vrl podpornik naše katoliške reči in mnogoletni predsednik kat. društva v Mariboru.

(*V poslednjem obnem zboru Matice slov.*) bili so vsi od Novic, Slovenca in Slov. Gosp. priporočani za odbornike izvoljeni. Za predsednika na mesto Koste so postavili očeta Slovencev: dr. J a n a Bleiweisa. Slava mu!

(*Ustrelil*) se je 25. maja v Mariboru sicer priden in zvest vojašk vodja, (Führer) J. Žnidar, doma iz Konjic, in sicer zavolj neke babele, ki ga je zapustila. Nespametna, grešna ljubezen je pač že veliko nesreče učinila!

(*Pri sv. Misijonu v Cmureku*) štejejo 4500 oseb, ki so pobožno sprejele sv. Reš. Telo. Namenjeni misijon pri sv. Jurji na Štifiški pa je c. k. glavarstvo prepovedalo zavolj osepnice, ki jih pa ondi nihče nima!

(*Vojaških vaj*) v Mariboru se udeležuje 1600 rezervistov. Vaje bodo trajale do 6. junija. Zamudniki pa bodo še dalj časa morali ostati.

(*Hlev fajmoštra v*) Poličanih je nekdo užgal. To je v kratkem 5. požar v Poličanih. Požigalca ne morejo dobiti. Sum leti na nekega učitelja pa komija.

(*Tatovi v št. Lenartskem okraju*) so ukradli Lovr. Kotmanu v Gastaraji 100 pintov vina, Jerneju Vogrinu 2 kravi, in Jak. Zemljiču v Ročici 1 tele.

(*Nesreča na Dravi.*) Pri Vuhredu se je hotel J. Vajdel s svojim sinom peljati čez Dravo v malem čolnu. Toda veslo mu obtiči v neki skali in ko ga hoče izmekniti, pade v reko in zgine v valovih. Sin se je rešil.

(*Štajerska hranilnica v Gradci*) je obhajala petdesetletnico svojega obstanka in pri tej priliki 193.000 fl. razdelila na dobre namene, večjidel — v Gradci.

(*V laških toplicah*) je med 20 topličarji 1 polkovnik, 3 majori, 2 nadlajtenanta, 1 vojni komisar, 2 vojna oskrbnika.

(*Ploha in povodenj*) ste pri Skomrih in na Paki pri Konjicah skoro vse, kar je bilo posejanega odnesli in raz njiv poplavalili.

(*Poljedelska razstava*) bo letos v Slov. Bistrici 11., 12., 13. septembra. Priprave so se že začele.

(*Celovski liberalci*) so pokazali svojo grdo nestrpljivost s tem, da nečejo v mestnem odboru z vrlim g. Rosbacherjem zborovati, ker so ga vrli Katoličani izvolili, liberalca pa zavrgli. Hočejo vsi odstopiti. No, le poberiti se in dajte bolj strpljivim ljudem prostora!

(*Za katol. pol. društva*) imenitno knjigo kneza Lichtensteina: Die Interessenvertretung priporočamo. Dobi se za 60 kr. po nakaznici pri Carl Satori, Wien. (Wallnerstrasse, 7.)

(*J. Zelinšek*) v Ptuji, eden največjih vinotržcev, tudi knez haloški zvan, je umrl.

(*Stekel pes*) je v Jurovcih pri Ptuji obgrizil več pesov. Pazite in varujte se nesreče!

(*Za družbo duhovnikov*) so nadalje vplačali: čč. gg. Klančnik 50 fl. (doplačal), Polc 21 fl. Jaklič 11 fl.

(*Spremembe v Lavantinski škofiji.*) Prestavljeni so čč. gg. Francišk Hirti za kaplana stolne farne cerkve v Mariboru. — Ivan Prešern v sl. Bistrico, — Vincencij Plaskan v š. Jur. pod Rifnikom, — Franc Dovnik v š. Il pri slov. Gradci. — Č. g. Anton Kavčič, kaplan stolne cerkve je stopil v začasni pokoj.

(*Dražbe.*) 4. junija Juri Klasine v Podovi, 2201 fl. — Jan Krajner v Lugaci, 200 fl. — Mat. Podgajšek v Smarji, 2360 fl. — 5. junija Jož. Esih v Gorenjivasi, 3195 fl. — Karl Paterno pri sv. Lenartu (2. gič.) — 7. junija Anton Romič v Pristovi, 350 fl. — Katarina Kmetič v Račah (3. jič.) — 9. junija Jan. Turnšek v Loki, 240 fl.

G. Janko Pajk, profesor i lastnik slovenske tiskarne v Mariboru je 1. junija t. l. zgubil svojo preblago soprugo roj. **Wellner**. Umrla je po dolgej in hudej bolezni. Vsi znanci in prijatelji mu izrekamo svojo milovalno sočutje.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	4	60	4	—	4	80	4	30
Rži	3	70	3	30	3	60	3	30
Ječmena	3	50	3	—	3	—	—	—
Ovsa	2	20	2	10	2	40	—	—
Turšice (kornuze) vagan	3	10	2	95	3	50	2	50
Ajde	2	60	2	10	3	—	2	30
Prosa	3	80	3	20	3	20	2	80
Krompirja	1	60	1	30	1	80	—	—
Sena cent	1	70	2	—	1	—	1	90
Slame (v šopkih)	1	40	1	40	—	80	—	—
„ za steljo	—	90	1	—	—	60	—	—
Govedine funt	—	26	—	26	—	26	—	24
Teletine	—	25	—	26	—	27	—	22
Svinjetine	—	28	—	28	—	30	—	28
Slanine	—	36	—	40	—	38	—	42

Loterijske številke:

V Gradcu 29. maja 1875: 38 35 66 45 41.
Prilodnje srečkanje: 12. junija 1875.

Razglas.

C. k. okrajna sodnija v Konjicah naznanja, da se je na prošnjo **Mat. Gregoriča**, jeroba maloletnih otrok **Franca Pintarja** dovolila prostovoljna dražba, pri kateri se bode k zapuščini 25. aprila 1875. umrlega **Franca Pintarja**, posestnika pri sv.

Duhu, spadajoče premakljivo blago prodavalo: ži- vina, krma, drva, sodi, vozovi, pohištvo v skupni vrednosti 3795 fl., potem sad, ki še stoji na zemljišči, izvzet je sad v vinogradu in v lesu.

Dražba se bode vršila 2. junija 1875. pred- poludne od 9—12 in od 2—5 ure popoldne in ako bo treba tudi 3. in 4. junija ob istih urah na prostoru posestva pri sv. Duhu. Začelo se bode s izklicavanjem setva in sadu, potem pride na vrsto živina, krma, vozovi in naposled pohištvo in ostalo premakljivo blago. Vsak, kateri kaj izdražba, mora takoj plačati in izdražbeno reč od- praviiti. Kupec setva nima pravice zavolj ognja, vode, toče ali kake druge nesreče terjati, da se mu pri plačevanji dražbene svote kaj odpusti.

Konjice 23. maja 1875.

Gottfried Schmied,

e. kr. notar kot sodnijsk. komisar.

Razglas.

Od e. kr. okrajne sodnije v Konjicah se vsi tisti, kateri bi kot upniki imeli kaj terjati iz za- puščine 25. aprila 1875, brez testamenta umrlega **Franceta Pintarja**, posestnika pri sv. Duhu, potem tisti, kateri so omenjeni zapuščini kaj dol- žni, tukaj opominjajo, naj se v petek 11. junija 1875 pred poludnevom ob 9. uri glasijo v pisarnici e. kr. notarja, kot sodnijskega komisarja, g. Gott- frieda Schmieda v Konjicah. Inače zgubijo upniki, ako po izplačanju že oglašenihi nič ne ostane, vso nadalječno pravico do zapuščine, zoper mudne dolžnike pa se bode pravdensko postopalo.

Konjice 23. maja 1875.

Gottfried Schmied,

e. kr. notar.

Služba za sirarja, (švajcarja.)

Na kr. gospodarsko-šumarskom učilištu v Križevcu v Hrvatskoj namjestit će se sirar, koj umije svakovrstni sir praviti. Plača mu je na po- godinu 120 for. a. vr. a od prodanoga mlička pripada mu 5% i bezplatni stan.

Ako je neoženjen, dobiva hranu v ratarskoj kuhinji i 1½ hvat drvah; ako je oženjen ili vodi svoje kućanstvo, dobiva 3 hvata drvih i 3 voza granja na godinu, 4 vagane pšenice, 4 vagane rži, 6 vagana kuruze, 1 vagan sočiva, 25 funt soli i uživa vrt od 400□^o; napokon ga ide za opanke relutum od 4 fr. 50 n., jedan par novih čizamah i 2 vedra vina.

Molbenice, obložene krstnim listom i inimi svjedočbami o vještni u pravljenju raznih vrstih sira, o tjelesnom zdravlju i dosadanjom službo- vanju valja do 26. lipnja 1875 podpisanomu rav- nateljstvu podnesti.

Ravnateljstvo kr. gospodarsko-šumarskog učilišta.

V Križevcu dne 29. svibnja 1875.

Priporočba.

France Krašovic,
pozlatar

cerkvenih podob in vseh v to področje spadajočih del, ki je že pri znamenitih mojstrih na Dunaji delal v popolno zadovoljnost, se je sedaj stalno naselil v Celji v gosposki ulici h. št. 21., ter se priporoča za obilna naročila preč. duhovščini in vsem farnim predstojnikom.

Sirovi loj

knjižna vsaki čas po najnižji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Toplinca za loj, svečarja in mlinarica, zaloge vžigalnih, svetilnih in masločnih trvanj

v GELOVCI na Koroškem.

Naznanilo.

Nove cerkvene ure najnovejše in najboljše skladbe nareja prav po ceni

Vencel Czalaun,

urar v Ptuji.

2—3

Kdor se hoče o izvrstnosti njegovega dela prepričati, naj se obrne do cerkvenega predstojništva v Ptuji, pri Svetinjah, Veliki Nedelji, Ormuži, Središči, in Sv. Miklavži, kamor je nove ure izgotovil.

Spričevalo.

G. Franc Krašovic, cerkveni pozlatar v Celji, je pri podpisnem že večkrat altare, tabernakelne in podobe Svetnikov v podobljal in zlatil. Njemu v priporočbo pri preč. duhovščini kot sinu domače dežele rad potrjujem, da so njegova dela prav zala in okusna in je on pravi mojster svojega rokodelstva in zasluži vsestranske pohvale.

V Grižah 24. maja 1875.

Matija Arzenšek,
župnik m. p.

Dr. Joh. Stepischnegg

advokat

pri

sv. Lenartu v slovenskih Goricah

začel je svoje poslovanje

1. junija 1875.

4—19

Važno za kmetovalce!

V Clayton in Shuttleworths-evi zalogi gospodarskih mašin
za Štajersko, Koroško, Hrvatsko in Kranjsko

v
Mariboru

Nr. 91. v Grackem predmestju Nr. 91.

so za prodajo pripravljene najizvrstniše gospodarske mašine, na primer: mlatilnice, koje se gonijo ali s soparom, vodo, vitalom ali z rokami, potem: mašine za košenje trave, detelje in žita, razne mašine sejalnice, mlini za šrotanje in za drobno mlenje, družgalnice in stiskalnice, koruzo-lušniki, plugi, brane, mlinske žage, vinske pumpe, male brizgalnice, gasilnice, pipe itd. itd.

Ondi se dobivljajo tudi zvedenci, ki dobro umejo vsakovrstno mašinarsko delo na primer: stavljenje mlinov, žag, žganjarij, izdelovanje mlin-skih koles itd. itd.

Prezamejo se tudi

vsakojaka dotična popravila

in to po najnižji ceni.